

MEMÒRIA DE LA INTERVENCIÓ ARQUEOLÒGICA
PREVENTIVA EFECTUADA A LA PLAÇA DE SANT
JOSEP-MERCAT DE LA BOQUERIA,
PARADES 162-168
(CIUTAT VELLA, BARCELONA)

CODI Servei d'Arqueologia de Barcelona: 081/11

Número d'expedient: 470 K121 NB2011/1-8030

Data de la intervenció: del 15 al 22 de gener de 2012

Realització: ATICS SL

Direcció: Vanesa Triay Olives

Mataró, gener 2012

INDEX

1. FITXA TÈCNICA.....	- 3 -
2. INTRODUCCIÓ	- 4 -
3. MARC GEOGRÀFIC I GEOFÍSIC.....	- 5 -
3.1 Situació del jaciment.....	- 5 -
3.2 Context geològic.....	- 5 -
3.3 Context geogràfic.....	- 6 -
4. NOTÍCIES HISTÒRIQUES I INTERVENCIIONS ANTERIORS	- 9 -
4.1 Notícies històriques del barri del Raval.....	- 9 -
4.2 Antecedents arqueològics.....	- 10 -
5. MOTIVACIONS I OBJECTIU DE LA INTERVENCIÓ	- 11 -
6. METODOLOGIA.....	- 12 -
7. DESCRIPCIÓ DELS TREBALLS REALITZATS	- 14 -
8. CONCLUSIONS	- 15 -
9. BIBLIOGRAFIA.....	- 16 -

ANNEXES

Repertori estratigràfic

Documentació gràfica

- Documentació fotogràfica
- Documentació Planimètrica

1. FITXA TÈCNICA

NOM DE LA INTERVENCIÓ	Mercat de la Boqueria, parades 162-168
UBICACIÓ	Barri del Raval, Districte Ciutat Vella Barcelona
COORDENADES UTM Fus31N amb Datum ETRS 89 (UB/ITC)	X: 430753.0 Y:4581457.0 Z: 9.3 metres snm
CONTEXT	Zona urbana
TIPUS D'INTERVENCIÓ	Preventiva terrestre
CLASSE D'ACTIVITAT	Control i/o excavació
DATES D'INTERVENCIÓ	Del 15 al 22 de gener de 2012
PROMOTOR	Mercat de la Boqueria
EQUIP TÈCNIC	Direcció: Vanesa Triay Olives

2. INTRODUCCIÓ

La intervenció arqueològica preventiva la qual ha motivat la present memòria s'ha portat a terme degut a la necessitat de reformar les parades 162-168 del Mercat de la Boqueria, situat a la plaça de Sant Josep de Barcelona. Originàriament el rebaix a realitzar havia de tenir forma de L de 8.60 metres de longitud i una amplada d'entre 2.30 i 3.60 metres. La localització d'un pilar estructural de l'actual mercat ha comportat la modificació de la cala i finalment aquesta ha tingut unes dimensions de 8.60 metres de longitud i una amplada de 2.30 metres. L'objectiu del rebaix del terreny s'emmarca en les obres realitzades per tal d'instal·lar una cambra frigorífica en el subsòl de l'esmentada parada.

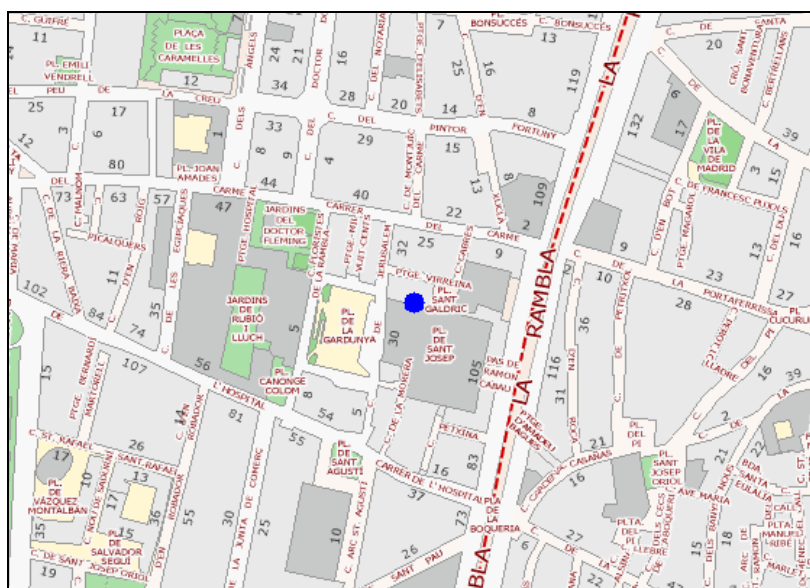
Donat que aquest indret s'inclou en una zona d'interès arqueològic i alt valor històric, es va creure oportuna la necessitat d'intervenir-hi arqueològicament, realitzant-se un Projecte (codi Servei d'Arqueologia 081/11) coordinat pel Servei d'Arqueologia de l'Ajuntament de Barcelona i encarregant-se la gestió arqueològica a l'empresa **ATICS S.L.** La direcció tècnica ha estat portada a terme per l'arqueòloga **Vanesa Triay Olives**, i ha comptat amb la supervisió del Servei d'Arqueologia de Barcelona.

Els treballs en qüestió s'han portat a terme el dia 15 de gener de 2012.

3. MARC GEOGRÀFIC I GEOFÍSIC.

3.1 Situació del jaciment.

La present intervenció arqueològica es troba dins de l'entramat urbanístic de la ciutat de Barcelona, concretament en el barri del Raval, situat a l'oest de la Rambla i limitat pel Paral·lel, les rondes de Sant Pau i Sant Antoni.

3.2 Context geològic.

L'estructura geològica del Pla de Barcelona presenta per un costat els materials paleozoics que defineixen la serra de Collserola. Aquesta està formada per pissarres les quals s'assenten damunt d'un basament granític que aflora en algunes zones d'Horta i del Guinardó i que domina a la serra de Marina. Al costat del Vallès, cap a Montcada i Olorda, la serralada presenta formacions de calcàries devòniques que són objecte d'explotació per empreses cimereres.

Els materials del Secundari venen definits per les calisses dolmòtiques, gresos i argiles vermelles que trobem als turons de la zona nord-est del Pla. En el Terciari, predominen les formacions miocèniques i pliocèniques que es van sedimentar amb la transgressió marina del terciari superior, es tracta de la intercalació de margues blaves i gresos vermell-gris¹. A la part baixa del Pla trobem una sèrie d'elevacions amb una orientació nord-est-sudoest produïdes a partir del plegament de les formacions pliomiocèniques a conseqüència de la falla que va afectar a la costa (Mons Taber, Puig de les Fàlzies...). Damunt

¹ PALET, J.M. 1994, p.46-47.

d'aquest substrat s'assenta el material quaternari del qual s'han diferenciat dues unitats²:

La plataforma superior s'inicia des del peu de la Serralada del Tibidabo i baixa fins al mar. Aquesta, que està molt afectada per l'acció dels torrents, és on s'assenta la ciutat, sobre tot el sector antic. En el substrat presenta argiles i sorres grogues pliocèniques damunt de les quals trobem els derrubis quaternaris molt potents, graves anguloses dins d'una matriu d'argiles vermelles que provenen de la zona del Tibidabo per aportacions torrencials.

La plataforma baixa va del graó o talús erosiu de 20/30m de desnivell fins a la línia de costa. Està constituït per la formació de les terrasses i deltes dels rius Llobregat i Besòs.

L'acció sedimentària de la plataforma presenta una sèrie de característiques que ha permès definir-la com un procés cíclic. Sembla que allà on l'efecte dels torrents no ha estat tan violent, es poden diferenciar tres nivells que es superposen quasi sempre en el mateix ordre i que es repeteix cíclicament unes tres vegades, és per aquest motiu que se'l coneix com "tricycle". Aquests nivells son de baix a dalt³:

Argiles vermelles de procedència col·luvial i que seria la conseqüència d'un sòl format en condicions de clima semblant al de les regions tropicals humides, es a dir, una fase humida i una altra de seca.

Llims groguencs d'origen eòlic, loess, i que sembla que es formarien amb un clima sec i fred.

Per últim, trobem el torturà, aquestes crostes calcàries s'haurien format en períodes de transició entre els dos climes anteriors, és a dir, més humit que durant el loess perquè hi hagués circulació de carbonat càlcic, però més càlid que el primer nivell, per tal que s'evaporés l'aigua.

En aquest nivells anirien incidint els diferents torrents i rieres, encaixant-se i produint formacions al·luvials i col·luvials de llims i argiles poc consolidades, la qual cosa explicaria l'aparició esporàdica de llengües de còdols i graves que trenca aquest cicle.

3.3 Context geogràfic.

El lloc de la intervenció s'ubica al Pla de Barcelona, una de les unitats morfològiques que configuren el territori, anomenat Barcelonès, que s'estén des de la costa mediterrània a la Serralada Litoral, concretament entre el tram de la serra de Collserola i els estrets de Martorell i de Montcada, per on els rius Llobregat i Besòs respectivament van a sortir a la mar amb la formació dels seus deltes. D'aquesta manera el territori presenta dos elements morfològics clars: la serra de Collserola i la plana.

La Serra de Collserola, horst compost per granits i esquistos, presenta unes altituds molt moderades, entre els 300 i 500 metres, destacant el Tibidabo que arriba als 512m. Al nord, aquesta carena comença sobre el riu Besòs amb el

---

² SOLÉ, L. 1963.

³ SOLÉ, L. 1963, p.29-31.

turó d'en Manyoses (210m) i al sud-oest destaca el puig de Sant Pere Màrtir com a darrera elevació (399m). La carena presenta diversos passos de muntanya que possiblement han servit de vies de comunicació al llarg de la història. És el cas del Collserola, entre el Tibidabo i el turó de Santa Maria; el Portell de Valldaura a la capçalera d'aquesta vall; el Forat del Vent i el coll de la Ventosa prop del turó Blau; i el coll de Vallvidrera a la capçalera de la riera Blanca⁴.

El Pla de Barcelona es troba obert al mar i limitat per la Serralada Litoral i al sud per la falla que segueix des de Garraf i el turó de Montjuïc (que és el punt més elevat, 173m) fins al turó de Montgat, més enllà del Besòs. Aquesta falla és visible a través de l'esglaó, d'uns vint metres, que sembla separar l'eixample de la ciutat vella i que es documenta en la morfologia urbana: la baixada de Jonqueres, la Via Laietana i els carrers de les Moles, d'Astruc, de Jovellanos.

Arran d'aquest esglaó s'ha dividit la plana en dos sectors:

Plana alta: va des de la Serralada fins aquest esglaó, la qual es caracteritza per una cota de 20m s.n.m. i amb una pendent del 4%. Aquesta està formada per el sòcol paleozoic damunt del qual, l'acció de les distintes rieres, han aportat materials detrítics diversos.

Plana baixa: aquesta s'estén des de l'esglaó fins a la costa i presenta un escassíssim pendent (0,35%). La seva formació és de caràcter al·luvial, materials aportats per les rieres, les corrents marines i sobretot per l'acció dels rius Besòs i Llobregat, amb la formació de les seves planes deltaïques. En aquesta zona es formarien els estanys i aiguamolls tan típics de la costa mediterrània que, a mida que la línia de costa avancés, anirien desapareixent.

L'acció antròpica també hauria contribuït amb la dessecació d'aquests elements. Alguns d'aquests estanys han estat documentats en èpoques més recents dins de la història, com són els casos de la Llavineria a la zona de Sant Martí, el de Banyols als passeigs de Sant Joan i Lluís Companys, l'estany del Port o el del Cagalell que es situa per la zona de Sant Pau.

En aquesta plana es distingeixen petits turons arran de mar que tenen el seu origen en els plegaments de dipòsits marins del miocè i el pliocè⁵. És en el cas de la muntanya de Montjuïc, del turó dels Ollers, del sector dels carrers d'Escudellers i Nou de Sant Francesc, de les Falzies on es localitza l'antiga Llotja i del Tàber, on s'assentava la ciutat romana. El constant progrés de la línia de costa degut a l'aportació dels arrossegaments del Besòs i al corrent marí tangencial a la costa que aporta terres del Maresme, van contribuir al reblliment d'estanys i aiguamolls i van anar encerclant aquests turons, passant a formar part de la terra ferma.

Pel que fa a la xarxa hidrogràfica d'aquesta zona podem assenyalar que respon a les típiques característiques d'una xarxa mediterrània. Per un costat tenim els dos rius que delimiten el Pla: el Besòs i el Llobregat. Aquests són rius de caràcter extralocal, ja que un neix a la zona del Prepirineu (el Llobregat) i l'altre a la serralada Prelitoral, no obstant tots dos desemboquen a

⁴ PALET, J.M. 1994.

⁵ PALET, J.M. 1994, SOLÉ, L. 1963, AAVV, 1984

la costa barcelonina després de travessar les serralades litorals. La seva principal característica és que el seu règim fluvial és irregular, amb fortes avingudes, depenent en gran mesura de les condicions climàtiques⁶. Aquest tret és també el que defineix l'altre element de la xarxa hidrogràfica: les rieres. Aquestes són de caràcter torrencial, neixen al costat marítim de la Serralada Litoral i davallen pel pla lleugerament inclinat. Els seus cursos erosionen el substrat geològic del pla formant torrenteres i contribuint a la creació d'un paisatge ple d'ondulacions i valls. Amb les seves crescudes aquests torrents arrastren tot tipus de materials detrítics.

En funció de la seva orientació s'han dividit en tres sectors:

Sector central: el qual recollia les aigües del vessant del Tibidabo i conformaven la riera de Vallcarca i la riera de Sant Joan que baixaven per la zona de Gràcia i per l'actual passeig de Sant Joan; la riera de Sant Gervasi i Sant Miquel que baixaven per l'actual Passeig de Gràcia entrava a ciutat pel Portal de l'Àngel, plaça del Pi i desembocava al mar pel carrer dels Còdols i posteriorment sembla ser que es va desviar per fora de la tercera muralla i aniria a desembocar al Cagalell per evitar les riudes; per Vallvidrera baixarien els torrents que més endavant configuraven la riera de Magòria o de Mogoria, que desembocava al Cagalell i que sembla que el seu curs coincidiria amb l'actual traçat que dibuixa el paral·lel; en aquesta zona també hi trobem la riera de Valldonzella que neix a la zona de Sarrià; cap l'est trobem els torrents de la Guineu, el del Pecat, el d'en Mariner i el Bogatell que desembocarien directament a la mar.

Sector sud-oest: són els torrents que porten les aigües cap la zona sud-oest de Montjuïc del qual destaquen dos torrents: Torrent Gornal, que neix a la zona de Sant Pere Màrtir, i desemboca a la mar ja dins de l'Hospitalet de Llobregat; i la riera Blanca que neix de la unió de diversos torrents i rieres procedents del Mont d'Òssa, fa de límit entre aquest municipi i Barcelona.

Sector nord: el componen els torrents que desemboquen al Besòs, que han contribuït en la creació del delta d'aquests riu, i la riera d'Horta que comparteix desembocadura amb el Besòs.

Totes aquestes rieres han estat objecte d'adequacions, desviaments, canalitzacions, etc..., per tal de millorar i ampliar l'espai urbà al llarg de la història. Les diverses muralles van anar fent de dic per aquestes rieres. No obstant, en època de Pere III, al segle XIV, es van desviar les aigües de la riera de Magòria molt abans d'entrar a ciutat, ja que els aiguats envaïen el carrer Hospital i penetraven a ciutat pel tram dels carrers que es coneixen com a Riera Alta i Riera Baixa. Ja en el segle XVIII, aquesta riera es va desviar cap el sector del Port, al sud de Montjuïc⁷. Aquesta acció es repetirà en diversos sectors de la ciutat, amb altres canalitzacions i desviaments.

Geològicament hi ha una unitat quaternària (pleistocè i holocè) que cobreix una de terciària. D'època quaternària a l'holocè, on es localitza l'activitat antròpica, es registren nivells d'argila, sorres i graves d'origen torrencial i

---

⁶ PALET, J.M. 1994.

⁷ PALET, J.M. 1994.

col·luvial, a part dels estrats superiors que és on es registrava la major presència de restes arqueològiques d'època contemporània i moderna.

4. NOTÍCIES HISTÒRIQUES I INTERVENCIONS ANTERIORS

4.1 Notícies històriques del barri del Raval

El barri del Raval troba delimitat perfectament, en tots els seus costats, per tots aquells carrers i avingudes que segueixen el traçat de l'antiga línia de muralles. Així trobem un límit al nord que el conformarien les Rambles, on es situaria el cinturó de muralles bastit durant el s. XIII i que encara no englobava el barri; el límit al costat oest el situaríem al carrer de Pelai, que també coincideix amb el cinturó de muralles que ja va protegir el barri a partir del s. XIV; pel sud, el Raval quedaria delimitat per les rondes de la Universitat i de Sant Antoni, que igualment segueixen el traçat de les fortificacions del s. XIV, les quals seguirien per l'actual avinguda del Paral·lel fins arribar a les Drassanes, que marcarien el límit oriental del barri.

Les primeres notícies que ens parlen d'algun tipus d'establiment humà en aquesta zona ens porten al Neolític Antic, tal com ho semblen demostrar les restes arqueològiques trobades a la caserna de Sant Pau del Camp. Aquests barris, que resten a ponent de la Rambla, foren, durant molts segles, un conjunt d'horts, camins i rieres, que lentament es van anar convertint en carrers.

El progressiu creixement urbanístic de la ciutat emmurallada obligà ja en època medieval – segle XIII – a construir un altre circuit de muralles que tenia com a límit la Rambla. Aquesta nova línia no inclogué dins els seus murs la futura zona del Raval, però sí que determinà el seu ús i caràcter. En aquest moment s'intenta utilitzar el Raval com a espai per instal·lar tots aquells oficis o activitats que dins la ciutat emmurallada podien ser molestos o contraindicats (sanitat, feines sorolloses, etc.). Per altra banda, comencen a instal·lar-s'hi un nombre important d'ordes religioses. De la rellevància que prengué la zona en època medieval n'és testimoni el fet que només un segle més tard – segle XIV – Barcelona eixampla el seu recinte emmurallat per incloure-hi el Raval.

Entre els segles XV i XVII el barri continua tenint les mateixes funcions que en època medieval, mantenint un baix poblament i nombroses zones desocupades, i amb preferència en aquest sector de la ciutat s'establiren alguns oficis com són terrissaires i carnissers, s'incrementà els edificis destinats als serveis ciutadans i sobretot a les institucions religioses. Bona mostra d'això són les construccions dedicades a la beneficència: la Casa de la Convalescència, la Casa dels Infants Orfes, la Casa de la Caritat, el Convent del Bonsuccés, etc.

Haurem d'esperar, però, als segles XVIII i XIX per notar canvis importants en el paisatge urbà del barri. S'obren nous carrers i famílies burgeses s'instal·len en aquesta zona portant amb elles les seves indústries, ocupant, les fàbriques, els espais oberts de que disposava el barri. Això provocà l'aparició i el desenvolupament de l'habitatge obrer, el qual té com a conseqüència una notable transformació del teixit urbà. Així doncs, a mitjans del segle XVIII Barcelona experimentarà un augment econòmic i demogràfic que es reflectirà en la implantació d'una incipient indústria. Aquesta revolució industrial culminarà en el primer quart del segle XIX. El Raval va ser l'emplaçament urbà on més indústries es van desenvolupar degut a la seva situació respecte a les muralles, que permetia la construcció d'edificis de dimensions

considerables. Segons els censos l'any 1829 havia al Raval 74 fabricants tèxtils. L'any 1860 quan les muralles ja eren en enderroc hi havia 242 fabricants al Raval, 232 a Sant Pere i 74 a la resta de la ciutat.

Deixant de banda els grans conjunts religiosos i de beneficència, resten molts pocs exemples d'edificis anteriors a aquesta època.

L'abandonament de les residències senyorials, el trasllat de les indústries a altres llocs de la ciutat o fora d'aquesta, i les diferents onades d'immigració en el decurs del segle XX anaren abocant el Raval cap a la marginalitat que avui dia encara pateix, essent el carrer de l'Hospital, segurament, el més carismàtic del barri del Raval.

4.2 Antecedents arqueològics

L'indret on actualment trobem el mercat de la Boqueria fou ocupat, fins la primera meitat del segle XIX, pel convent de Sant Josep de l'ordre dels carmelites descalços. De tot el complex conventual, el primer que es va construir va ser l'església, entre els anys 1589 i 1593, mentre que la resta d'edificacions no es van acabar fins el 1612. L'església estava formada per un cos d'una sola nau i cinc capelles a les quals es va afegir la capella del Santíssim cap a l'any 1680.

El convent, de tres plantes i claustre de petites dimensions, no ocupava tot el solar de l'actual mercat, ja que pel costat sud encara van romandre durant molts anys diferents cases ja existents, així com l'hort de l'ordre situat entre el carrer de la Petxina i la Rambla, i el noviciat, a tocar del carrer del Carme. La revolta anticlerical de l'any 1835 va acabar amb la vida de la comunitat carmelita de Sant Josep, doncs el convent fou incendiat. L'Ajuntament va reclamar la propietat del solar, fent enderrocar les restes dels edificis que quedaven en peus l'any 1840 per tal de realitzar la plaça porticada actual, aquest espai ocupat pel mercat el qual fou cobert amb l'estructura metàl·lica avui visible, a principis del segle XX.

Tant a l'interior del mercat com a les rodalies de la plaça de la Gardunya s'han realitzat diverses intervencions arqueològiques, essent la principal la duta a terme per M. Fàbregas i C. Subiranes l'any 1999, la qual va permetre la documentació de diferents estructures muràries dels segles XVI i XVII corresponents al propi convent; també es va poder constatar l'existència d'un edifici anterior, possiblement del segle XIII (FÀBREGAS, SUBIRANAS, 2002).

L'any 2006 es realitzà una intervenció arqueològica en una de les parades de l'interior del Mercat de la Boqueria - parades 594-595-596 - on es van documentar les restes d'un mur vinculat al convent de Sant Josep. (TRIAY, 2008)

També són interessants les restes documentades en la intervenció portada a terme per J. Alsina i R. Dehesa en el solar situat al carrer Hospital cantonada amb Morera, just al darrera del mercat. En aquest cas cal destacar la localització d'un forn ceràmic datat al segle XIII i un monument funerari d'època romana, en ús durant el segle IV, així com diferents restes de murs i paviments que apunten cap a l'existència d'alguna mena d'hàbitat entre els segles I-II dC.(PUJADES 2007)

Tot i que més lluny del sector del convent i actual mercat, destaquem les intervencions arqueològiques realitzades al voltant de les reformes de l'estació de metro del Liceu (L-3) les quals han permès documentar restes domèstiques baixmedievales, així com estratigrafia d'època romana del segle II i potser posterior, a la cantonada de les Rambles amb el carrer de Sant Pau (MEDINA, 2007). A l'andana situada al Pla de la Boqueria es van documentar les restes de la torre oriental de l'antic Portal de la

Boqueria (segles XIII-XIV), així com estratigrafia d'època romana dels segles III-IV i restes de ceràmica prehistòrica (SANTANACH, TRIAY, 2008)

5. MOTIVACIONS I OBJECTIU DE LA INTERVENCIÓ

Tal i com ja hem esmentat anteriorment, els treballs arqueològics portats a terme han estat propiciats per la necessitat de reformar les parades núm. 162-168 del mercat de la Boqueria, fet que ha suposat la realització d'un seguit de rebaixos per tal d'instal·lar una cambra frigorífica al subsòl de dita parada.

El fet que la zona afectada es trobi situada en un indret d'interès arqueològic i alt valor històric ha donat peu a què es considerés necessari un control arqueològic preventiu en vistes a la possible aparició de restes i estructures, seguint el procediment establert per la llei 9/1993, de 30 de setembre, del patrimoni cultural català, i el Decret 78/2002, de 5 de març de 2002, del Reglament de protecció del patrimoni arqueològic i paleontològic.

Així doncs, d'una manera resumida, podem dir que el lloc que ens ocupa té interès històric i arqueològic ja que:

1. Forma part del *suburbium* de la ciutat romana.
2. Es troba dins una de les zones d'expansió de la ciutat en època medieval
3. Fundació del convent de Sant Josep (1586) per una comunitat dels carmelites descalços, anomenats popularment "josepets" per la seva advocació al sant. La construcció s'allarga fins el 1693 i fou incendiat el 1835.
4. En l'espai que ocupava el convent es va construir, entre 1836 i 1840, la plaça de Sant Josep on, posteriorment, es situà el mercat del mateix nom, conegut com a Mercat de la Boqueria.
5. Inicialment, el mercat havia de ser un espai a l'aire lliure però, davant l'oposició dels venedors, el 1864 s'aprovà el projecte d'un edifici amb l'estructura metàl·lica que, amb algunes modificacions, es bastí a principis del segle XX.

Tots aquests motius creiem que justifiquen per sí sols la importància de dur a terme els citats treballs arqueològics a la zona per tal de localitzar i documentar les possibles restes patrimonials que poguessin veure's afectades per l'actuació urbanística, procurant obtenir la màxima informació possible d'aquesta zona que ens permeti complementar els estudis realitzats fins el moment.

6. METODOLOGIA.

Els treballs d'obertura del sòl es van dur a terme amb l'actuació de martells pneumàtics en els sectors interiors dels edificis i amb màquina giratòria en el sector del pati. Les feines de les màquines, consistents en la retirada del nivell superficial, ja fossin preparacions i paviments de la finca o producte de l'enderroc dels antics edificis existents, s'aturaven un cop es detectava la presència d'estructures d'interès arqueològic. L'excavació dels estrats arqueològics associats a aquestes estructures es va efectuar, de manera sistemàtica per un equip d'arqueòlegs fins arribar als nivells geològics on no hi ha presència d'activitat humana. Aquest equip estava format per un arqueòleg director i un nombre d'arqueòlegs que va anar variant segons el ritme de l'excavació.

Paral·lelament al procés d'excavació i documentació es va realitzar el desmuntatge de les estructures localitzades, utilitzant mitjans mecànics i manuals, amb l'objectiu d'agilitzar el procés de d'excavació. Així, es varen desarmar, amb el vist-i-plau dels tècnics de l'Àrea de Coneixement i Recerca de la Generalitat de Catalunya i del Museu d'Història de la Ciutat, estructures d'època contemporània que aturaven el procés d'excavació a la recerca d'estructures antigues.

La metodologia emprada, sistemàtica i adequada s'inspira en el mètode de registre utilitzat per E. C. Harris i per A. Carandini⁸.

El mètode de registre estratigràfic s'ha fonamentat en l'ús d'un registre codificat (Unitats Estratigràfiques) de tradició anglosaxona, en dibuixar les plantes parcials on s'acoten tots els nivells físics extrets i en la fotografia de les UE. Per tal d'homogeneïtzar els registres de les diverses intervencions arqueològiques s'utilitza un sistema de base de dades interrelacionades basat en el programa Access de Microsoft, on s'inclou a cada fitxa els respectius apartats de descripció, documentació i relacions estratigràfiques.

Paral·lelament a aquesta tasca es va configurar la documentació planimètrica general (escala 1:20), topogràfica i fotogràfica del jaciment.

El material arqueològic recuperat es va codificar segons els següents criteris, 081 (número de la intervenció arqueològica) - 11 (any del permís) – núm. de UE (Unitat Estratigràfica) – núm. d'inventari (número de diferenciació de les peces més significatives).

Les cotes han estat establertes en metres sobre el nivell del mar (m s.n.m.).

L'arqueòloga s'ha trobat sempre al costat dels operaris per tal d'anar seguint el rebaix del sòl de forma visual directe per tal de poder identificar les possibles restes arqueològiques que podien anar sortint. Per fer-ho em comptat amb una màquina giratòria de la qual ha anat rebaixant el subsòl. Quan han aparegut restes arqueològiques s'han excavat manualment seguint la metodologia arqueològica, en els casos en què ens ha estat possible la màquina ens ha ajudat a l'extracció de terra.

Tota aquesta metodologia s'ha intentat aplicar amb la màxima fidelitat, doncs ens trobem davant un seguiment arqueològic, i no pas una excavació arqueològica

⁸ HARRIS, 1991 i CARANDINI, 1997.

convencional, adaptant els treballs a la presència de maquinària. Igualment, cal fer esment de les difícils condicions en que s'han dut a terme les diferents tasques, sobretot per la manca de llum, així com per la inestabilitat del terreny en que s'assenta el mercat, format per capes de runa i sorres, la qual cosa ha impedit en tot moment poder accedir a l'àrea excavada davant el risc d'esfondrament.

7. DESCRIPCIÓ DELS TREBALLS REALITZATS

Els treballs que han motivat la present memòria arqueològica s'han realitzat el 15 de gener de 2012. La intervenció ha suposat la realització d'un rebaix de 8.60 per 2.30 metres, espai ocupat per les parets 162-168 i s'ha arribat a una profunditat de 3.20 metres.

Un cop desmuntats els elements constructius de la parada els quals encara es trobaven en peus s'ha procedit a realitzar el rebaix pertinent del subsòl. Sota el paviment de la parada d'uns 0.10 metres de potència (UE100) s'ha documentat en el sector més occidental una capa de runa d'entre 0.12 i 0.50 metres de potència (UE101). Aquesta capa cobreix una claveguera contemporània construïda amb maons i ciment que amida 0.50 metres de longitud i 0.32 metres d'amplada (UE103).

A la resta de la parada s'estén una capa de runa d'uns 1.30 metres de potència amb presència de plàstics i altres restes contemporànies (UE104).

Retirat aquest nivell s'ha documentat l'existència de dues riostes del segle XIX formant angle 90° (UE110 i UE114). Les estructures muràries es troben construïdes amb pedres irregulars i maons lligats amb morter de calç blanca. La UE110 es localitza en el límit de la cala amb el passadís del mercat i pren orientació nord-est/sud-oest, aquesta té unes dimensions de 4.60 metres de longitud, una amplada vista de 0.30 metres i una potència de 2.10 metres (cota superior 8.60-cota inferior 6.50 metres snm). La UE114 creua pel centre de la parada amb una orientació nord-oest/ sud-est i té unes dimensions 2.30 metres de longitud, una amplada de 0.75 metres i una potència de 2.20 metres (cota superior 8.70-cota inferior 6.50 metres snm). Ambdues estructures s'endinsen per sota del subsòl del mercat de manera que desconeixem les seves dimensions reals.

A l'oest de la UE114 es localitza la presència d'un estrat argilós d'uns 0.70 metres de potència (UE105), degut a la manca de material ceràmic associat no ens ha estat possible acotar-lo cronològicament. A l'altra banda de la riosta en l'àmbit est es documenta un nivell d'uns 1.40 metres de potència format per restes de material constructiu i morter de calç i sorra que li dona una tonalitat ataronjada (UE107). En aquest cas tampoc s'han recuperat restes ceràmiques que ens faciliti la seva datació.

La seva excavació ha permès la documentació d'un pou d'aigua en la zona central de la parada (UE112). El pou està construït amb pedres regulars i maons i morter de sorra i calç i presenta el seu interior arrebossat. Aquesta estructura té unes dimensions de 1.20 metres de diàmetre i una profunditat de 1.50 metres (cota superior 6.60 metres snm). N s'han documentat elements ceràmics que ens permetin datar-lo amb precisió, però la tipologia constructiva que presenta l'estructura ens permet situar-la en un context cronològic entorn dels segles XVI-XVII.

El pou es trobava construït sobre un nivell de sorres aportades per les diverses rieres de la zona (UE106) les quals s'estenen per tot l'àmbit ocupat per la parada. De l'estrat en qüestió s'ha rebaixat 1 metre i en cap cas ens ha aportat restes de material arqueològic. La cota superior de l'estat és de 7.40 i la cota inferior de 6.30 metres snm. El sector més oriental de la cala s'ha rebaixat uns 20 cm més que en la resta i això ens ha permès documentar la presència d'un paquet d'argiles plàstiques de color vermell fosc (UE108). Tot i que aquest continua baixant només s'ha excavat fins a assolir la cota necessària per l'obra per tal de construir la cambra frigorífica.

Un cop assolida la cota marcada per l'obra de 6.10 metres snm s'han donat per finalitzades les tasques arqueològiques en les parades 162-168 del mercat de Sant Josep de la Boqueria.

8. CONCLUSIONS

Les tasques de control preventiu realitzades a la parada 162-168 del mercat de la Boqueria de Barcelona amb codi 081/11 no ens ha aportat dades arqueològiques rellevants.

Majoritàriament les restes documentades en la present intervenció arqueològica s'han de relacionar amb les reformes que ha patit el mercat de la Boqueria en general i les parades en particular al llarg de segle XX. Així doncs, els estrats de runa UE101 i UE104 juntament amb la claveguera UE103 formen part d'aquestes actuacions.

Les estructures UE110 i UE114 s'han de relacionar amb conjunt de fonaments de finals del segle XIX situats al llarg del mercat de la Boqueria per tal de sustentar l'actual coberta metàl·lica.

A banda d'aquestes construccions contemporànies aquesta l'excavació també ens ha permès la documentació de diverses restes anteriors al mercat. Els estrats UE105 i UE107 són previs a la construcció de les riostes del segle XIX, però la falta de material ceràmic associat no ens ha permès establir una datació precisa.

D'aquesta ocupació prèvia hem pogut documentar el pou UE112. Hem de posar en relació aquesta estructura amb la presència en aquesta zona del convent de Sant Josep. Aquest va estar en funcionament des de finals del segle XV fins a la segona meitat de segle XIX i per tant aquestes restes haurien format part del conjunt conventual en alguna de les seves fases. Les poques dades de les que disposem no ens permeten realitzar una interpretació precisa i la manca de materials ceràmics relacionats tampoc ens permet adscriure-la a un període cronològic concret. Només podem apuntar que per la tipologia constructiva que presenta aquesta estructura la podem situar en un context cronològic d'entre els segles XVI-XVII.

Encara que les dades obtingudes en el rebaix de la parades 162-168 són escasses, la informació obtinguda ens han permès documentar elements relacionats amb l'antic convent de Sant Josep. La problemàtica recau en el fet de només haver pogut actuar sobre la parada que ha motivat la present intervenció arqueològica, de manera que la visió que s'ha obtingut de les restes arqueològiques són molt parcials i no ens han permès obtenir una visió més àmplia i de conjunt. S'haurà de tenir en compte per a futures intervencions en el mercat de la Boqueria l'existència d'aquestes estructures relacionades amb el convent de Sant Josep.

9. BIBLIOGRAFIA

AAVV 1984. Gran Geografia Comarcal de Catalunya: El Barcelonès i el Baix Llobregat vol. VIII. Enciclopèdia Catalana. Barcelona.

AAV 1982. *Actes del I congrés d'història del Pla de Barcelona, celebrat a l'Institut Municipal d'Història. El Pla de Barcelona i seva història.*

AAVV 1999. *Els Barris de Barcelona. Volum I. Ciutat Vella. L'Eixample.* Ajuntament de Barcelona i Enciclopèdia Catalana. Barcelona.

ALBERCH I FUGUERAS *et alii.* 1999. "Ciutat Vella i Eixample" a *Els Barris de Barcelona*, Vol I, Ed. Enciclopèdia Catalana, Barcelona.

AJUNTAMENT DE BARCELONA. *Urbanisme de Barcelona.*
<http://www.bcn.es/urbanisme/>

CARANDINI, A. 1997. *Historias en la tierra. Manual de excavación arqueológica.* Crítica. Barcelona.

CIRICI, A. 1976. *Barcelona, pam a pam.* Ed. Teide. Barcelona.

FÀBREGAS, M. i SUBIRANAS, C. 2002. "Intervenció arqueològica al Mercat de Sant Josep, la Boqueria (Barcelona)", a *II Congrés d'Arqueologia Medieval i Moderna a Catalunya*, Sant Cugat del Vallès.

HARRIS, E.C. 1979. *Principios de estratigrafía arqueológica.* Ed. Crítica. Barcelona.

MEDINA, E. 2007. *Memòria de la intervenció arqueològica efectuada a la Rambla, 65-73. Metro – Línia 3 – Estació de Liceu. Districte de Ciutat Vella. Barcelona. Del 31 de maig al 31 d'octubre.* Lliurat al Servei d'Arqueologia i Paleontologia de la Generalitat de Catalunya. Inèdit.

PALET, J.M. 1994. *Estudi territorial del Pla de Barcelona: Estructuració i evolució del territori entre l'època ibero-romana i l'altmedieval segles II-I a.C.-S.X-XI d.C.* A *Estudis i Memòries d'Arqueologia de Barcelona* núm.1. Centre d'Arqueologia de la Ciutat, Institut de Cultura. Barcelona.

PUJADES, J. 2007. "Balanz anual de l'activitat arqueològica a la ciutat" a *Quaderns d'arqueologia i història de la ciutat de Barcelona. Època II. Any 2007. N.03.* Museu d'Història de Barcelona, Institut de Cultura, Ajuntament de Barcelona.

SOLÉ, L. 1963. *Ensayo de interpretación del cuaternario barcelonés.* Dins de *Miscelánea Barcinonensia.* Ajuntament de Barcelona. Barcelona.

SANTANACH, L. i TRIAY, V. 2008. *Memòria conjunta de les intervencions arqueològiques preventives efectuades a l'estació del Liceu (costa del Besòs) de la línia 3 dels FMB (Rambla - Pla de la Boqueria).* Lliurat al Servei d'Arqueologia i Paleontologia de la Generalitat de Catalunya. Inèdit.

TRIAY, V. 2007. *Memòria de la intervenció arqueològica preventiva efectuada a la plaça de Sant Josep- Mercat de la Boqueria, parades 594-595-596*. Lliurat al Servei d'Arqueologia i Paleontologia de la Generalitat de Catalunya. Inèdit.

ANNEXES

- **REPERTORI ESTRATIGRÀFIC**

Intervenció: Plaça Sant Josep-Mercat de la Boqueria, parades 162-168				UE : 100	
Codi: 081/11		Fase:		Cronologia: XX	
DEFINICIÓ :	Estructura.				
DESCRIPCIÓ :	Paviment de formigó de la parada 162-168 del mercat de Sant Josep de la Boqueria. Té una potència de 0.10 metres. La cota superior és de 9.30 i la inferior 9.20 metres snm.				
MATERIAL DIRECTOR :					
SEQÜÈNCIA FÍSICA :	Igual a		Equivalent a		
	Rebleix a		Es reblert per		
	Cobreix a	101, 104	Es cobert per		
	Talla a		Tallat per		
	Es recolza a		Se li recolza		
	S'entrega a		Se li entrega		

Intervenció: Plaça Sant Josep-Mercat de la Boqueria, parades 162-168				UE : 101	
Codi: 081/11		Fase:		Cronologia: XX	
DEFINICIÓ :	Estrat				
DESCRIPCIÓ :	Paquet de runa contemporània d'entre 0.12 i 0.50 metres de potència usada per anivellar el terreny. La cota superior és de 9.20 i la inferior de 8.70 metres snm.				
MATERIAL DIRECTOR :					
SEQÜÈNCIA FÍSICA :	Igual a		Equivalent a		
	Rebleix a		Es reblert per		
	Cobreix a	103, 104	Es cobert per	100	
	Talla a		Tallat per		
	Es recolza a		Se li recolza		
	S'entrega a		Se li entrega		

Intervenció: Plaça Sant Josep-Mercat de la Boqueria, parades 162-168				UE : 102	
Codi: 081/11		Fase:		Cronologia: s. XX	
DEFINICIÓ :	Estructura negativa				
DESCRIPCIÓ :	Rasa per a la construcció de la claveguera UE103				
MATERIAL DIRECTOR :					
SEQÜÈNCIA FÍSICA :	Igual a		Equivalent a		
	Rebleix a		Es reblert per		
	Cobreix a		Es cobert per	101	
	Talla a		Tallat per		
	Es recolza a		Se li recolza		
	S'entrega a		Se li entrega		

Intervenció: Plaça Sant Josep-Mercat de la Boqueria, parades 162-168			UE : 103		
Codi: 081/11		Fase:	Cronologia: s. XX		
DEFINICIÓ :	Estructura				
DESCRIPCIÓ :	Claveguera formada per maons i ciment. Amida 0.50 metres de llarg i 0.32 metres d'amplada. La cota superior és de 9.12 i la inferior 8.90 metres snm.				
MATERIAL DIRECTOR :					
SEQÜÈNCIA FÍSICA :	Igual a		Equivalent a		
	Rebleix a		Es reblert per		
	Cobreix a		Es cobert per	101	
	Talla a		Tallat per		
	Es recolza a		Se li recolza		
	S'entrega a		Se li entrega		

Intervenció: Plaça Sant Josep-Mercat de la Boqueria, parades 162-168			UE : 104		
Codi: 081/11		Fase:	Cronologia: s. XX		
DEFINICIÓ :	Estrat				
DESCRIPCIÓ :	Paquet de runa contemporània d'entre 0.12 i 0.50 metres de potència usada per anivellar el terreny. La cota superior és de 9.20 i la inferior de 8.00 metres snm.				
MATERIAL DIRECTOR :					
SEQÜÈNCIA FÍSICA :	Igual a		Equivalent a		
	Rebleix a		Es reblert per		
	Cobreix a	105, 107, 110 i 114	Es cobert per	100 i 101	
	Talla a		Tallat per		
	Es recolza a		Se li recolza		
	S'entrega a		Se li entrega		

Intervenció: Plaça Sant Josep-Mercat de la Boqueria, parades 162-168			UE : 105		
Codi: 081/11		Fase:	Cronologia: indet.		
DEFINICIÓ :	Estrat.				
DESCRIPCIÓ :	Estrat argilós de color marró d'uns 0.70 metres de potència. En aquest cas la manca de material associat no ens ha permès adscriure'l a un moment cronològic concret. La cota superior és de 8.00 i la inferior de 7.30 metres snm.				
MATERIAL DIRECTOR :					
SEQÜÈNCIA FÍSICA :	Igual a		Equivalent a		
	Rebleix a		Es reblert per		
	Cobreix a	106	Es cobert per	101 i 104	
	Talla a		Tallat per	113	
	Es recolza a		Se li recolza		
	S'entrega a		Se li entrega		

Intervenció: Plaça Sant Josep-Mercat de la Boqueria, parades 162-168				UE : 106	
Codi: 081/11					
		Fase:		Cronologia: Indet.	
DEFINICIÓ :	Estrat				
DESCRIPCIÓ :	Nivell de sorres provinents de les aportacions de les rieres de la zona. El rebaix ens ha permès documentar un paquet d'1 metre de potència. La cota superior és de 7.30 i la cota inferior de 6.30 metres snm. No ens ha aportat material que ens permeti datar-lo.				
MATERIAL DIRECTOR :					
SEQÜÈNCIA FÍSICA :	Igual a		Equivalent a		
	Rebleix a		Es reblert per		
	Cobreix a	108	Es cobert per	105 i 107	
	Talla a		Tallat per	109, 111 i 113	
	Es recolza a		Se li recolza		
	S'entrega a		Se li entrega		

Intervenció: Plaça Sant Josep-Mercat de la Boqueria, parades 162-168				UE : 107	
Codi: 081/11					
		Fase:		Cronologia: Indet.	
DEFINICIÓ :	Estrat				
DESCRIPCIÓ :	Nivell d'uns 1.40 metres de potència format per restes de material constructiu i morter de calç i sorra que li dóna una tonalitat ataronjada. La cota superior és de 8.15 i la cota inferior de 6.60 metres snm. No ens ha aportat material que ens permeti datar-lo.				
MATERIAL DIRECTOR :					
SEQÜÈNCIA FÍSICA :	Igual a		Equivalent a		
	Rebleix a		Es reblert per		
	Cobreix a	106 i 112	Es cobert per	104	
	Talla a		Tallat per	109 i 113	
	Es recolza a		Se li recolza		
	S'entrega a		Se li entrega		

Intervenció: Plaça Sant Josep-Mercat de la Boqueria, parades 162-168				UE : 108	
Codi: 081/11					
		Fase:		Cronologia: Indet.	
DEFINICIÓ :	Estrat				
DESCRIPCIÓ :	Paquet d'argiles plàstiques de color vermell fosc. La cota superior és de 6.30 i la cota inferior de 6.10 metres snm. No ens ha aportat material que ens permeti datar-lo.				
MATERIAL DIRECTOR :					
SEQÜÈNCIA FÍSICA :	Igual a		Equivalent a		
	Rebleix a		Es reblert per		
	Cobreix a		Es cobert per	106	
	Talla a		Tallat per	111	
	Es recolza a		Se li recolza		
	S'entrega a		Se li entrega		

Intervenció: Plaça Sant Josep-Mercat de la Boqueria, parades 162-168				UE : 109	
Codi: 081/11					
		Fase:		Cronologia: s. XIX	
DEFINICIÓ :	Estructura negativa				
DESCRIPCIÓ :	Rasa de fonamentació de la riosta del segle XIX UE 110				
MATERIAL DIRECTOR :					
SEQÜÈNCIA FÍSICA :	Igual a		Equivalent a		
	Rebleix a		Es reblert per		
	Cobreix a		Es cobert per		
	Talla a	105, 106 i 107	Tallat per		
	Es recolza a		Se li recolza		
	S'entrega a		Se li entrega		

Intervenció: Plaça Sant Josep-Mercat de la Boqueria, parades 162-168				UE : 110	
Codi: 081/11					
		Fase:		Cronologia: s. XIX	
DEFINICIÓ :	Estructura				
DESCRIPCIÓ :	Mur de fonamentació fet amb pedres irregulars i maons lligats amb morter de calç blanca. Podrien formar part del sistema de fonamentació de la coberta del mercat. Pren orientació NE-SO. La cota superior és de 8.60 i la cota inferior és de 6.50 metres snm.				
MATERIAL DIRECTOR :					
SEQÜÈNCIA FÍSICA :	Igual a		Equivalent a	114	
	Rebleix a		Es reblert per		
	Cobreix a		Es cobert per	104	
	Talla a		Tallat per		
	Es recolza a		Se li recolza		
	S'entrega a		Se li entrega		

Intervenció: Plaça Sant Josep-Mercat de la Boqueria, parades 162-168				UE : 111	
Codi: 081/11					
		Fase:		Cronologia: s. XVI-XVII	
DEFINICIÓ :	Estructura negativa				
DESCRIPCIÓ :	Rasa de fonamentació del pou UE112				
MATERIAL DIRECTOR :					
SEQÜÈNCIA FÍSICA :	Igual a		Equivalent a		
	Rebleix a		Es reblert per		
	Cobreix a		Es cobert per		
	Talla a	106 i 108	Tallat per		
	Es recolza a		Se li recolza		
	S'entrega a		Se li entrega		

Intervenció: Plaça Sant Josep-Mercat de la Boqueria, parades 162-168			UE : 112		
Codi: 081/11		Fase:	Cronologia: s. XVI-XVII		
DEFINICIÓ :	Estructura				
DESCRIPCIÓ :	El pou està construït amb pedres regulars i maons i morter de sorra i calç i presenta el seu interior arrebossat. Aquesta estructura té unes dimensions de 1.20 metres de diàmetre i una profunditat de 1.50 metres. La cota superior és de 6.60 i la cota inferior és de 5.10 metres snm.				
MATERIAL DIRECTOR :					
SEQÜÈNCIA FÍSICA :	Igual a		Equivalent a		
	Rebleix a		Es reblert per		
	Cobreix a		Es cobert per	107	
	Talla a		Tallat per		
	Es recolza a		Se li recolza		
	S'entrega a		Se li entrega		

Intervenció: Plaça Sant Josep-Mercat de la Boqueria, parades 162-168			UE : 113		
Codi: 081/11		Fase:	Cronologia: s. XIX		
DEFINICIÓ :	Estructura negativa				
DESCRIPCIÓ :	Rasa de fonamentació de la riosta del segle XIX UE 114				
MATERIAL DIRECTOR :					
SEQÜÈNCIA FÍSICA :	Igual a		Equivalent a		
	Rebleix a		Es reblert per		
	Cobreix a		Es cobert per		
	Talla a	106 i 107	Tallat per		
	Es recolza a		Se li recolza		
	S'entrega a		Se li entrega		

Intervenció: Plaça Sant Josep-Mercat de la Boqueria, parades 162-168			UE : 114		
Codi: 081/11		Fase:	Cronologia: s. XIX		
DEFINICIÓ :	Estructura				
DESCRIPCIÓ :	Mur de fonamentació fet amb pedres irregulars i maons lligats amb morter de calç blanca. Podrien formar part del sistema de fonamentació de la coberta del mercat. Pren orientació NO-SE. La cota superior és de 8.70 i la cota inferior és de 6.50 metres snm.				
MATERIAL DIRECTOR :					
SEQÜÈNCIA FÍSICA :	Igual a		Equivalent a	110	
	Rebleix a		Es reblert per		
	Cobreix a		Es cobert per	104	
	Talla a		Tallat per		
	Es recolza a		Se li recolza		
	S'entrega a		Se li entrega		

- **DOCUMENTACIÓ GRÀFICA**

REPERTORI FOTOGRÀFIC

Fotografia 1. Parada Mercat de la Boqueria 162-168

Fotografia 2. Enderroc de la parada162-168

Fotografia 3. Rebaix de la capa de runa UE104

Fotografia 4. Vista del nivell de runa UE101 i de la claveguera UE103

Fotografia 5. Rebaix del nivell d'argiles UE105

Fotografia 6. Vista en planta de les estructures del segle XIX UE110 i UE114

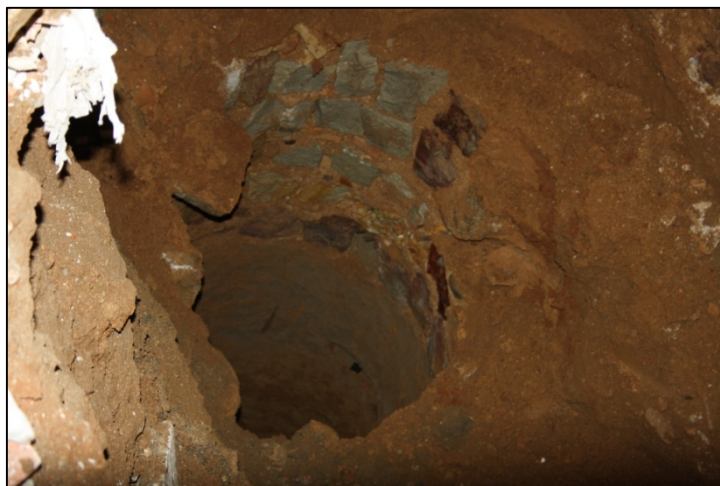

Fotografia 7. Vista de la riosta UE110

Fotografia 8. Vista del tall estratigràfic occidental

Fotografia 9. Planta del pou UE112

Fotografia 10. Pou UE112 documentat a sota del nivell UE107

Fotografia 11. Interior del pou UE112.

Fotografia 12. Vista del tall estratigràfic oriental de la parada 162-168.

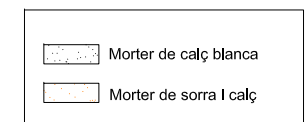
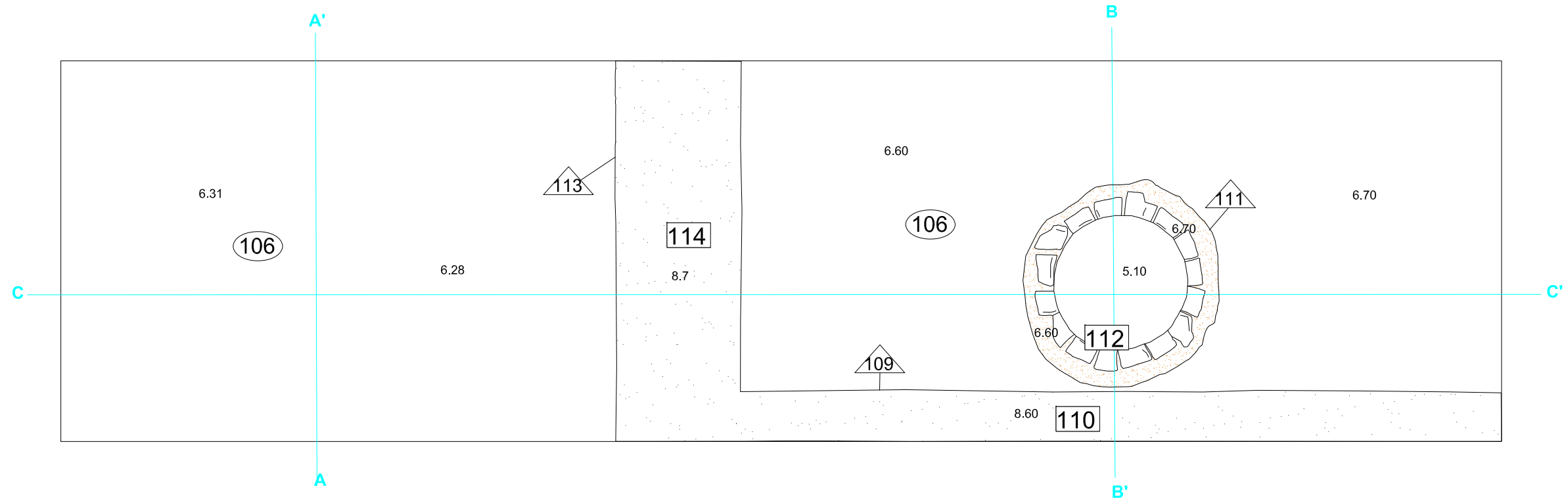
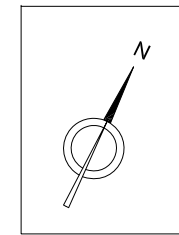
Fotografia 13. Foto final de la intervenció amb el nivell de sorres UE106 i el paquet d'argiles Ue108

DOCUMENTACIÓ PLANIMÈTRICA

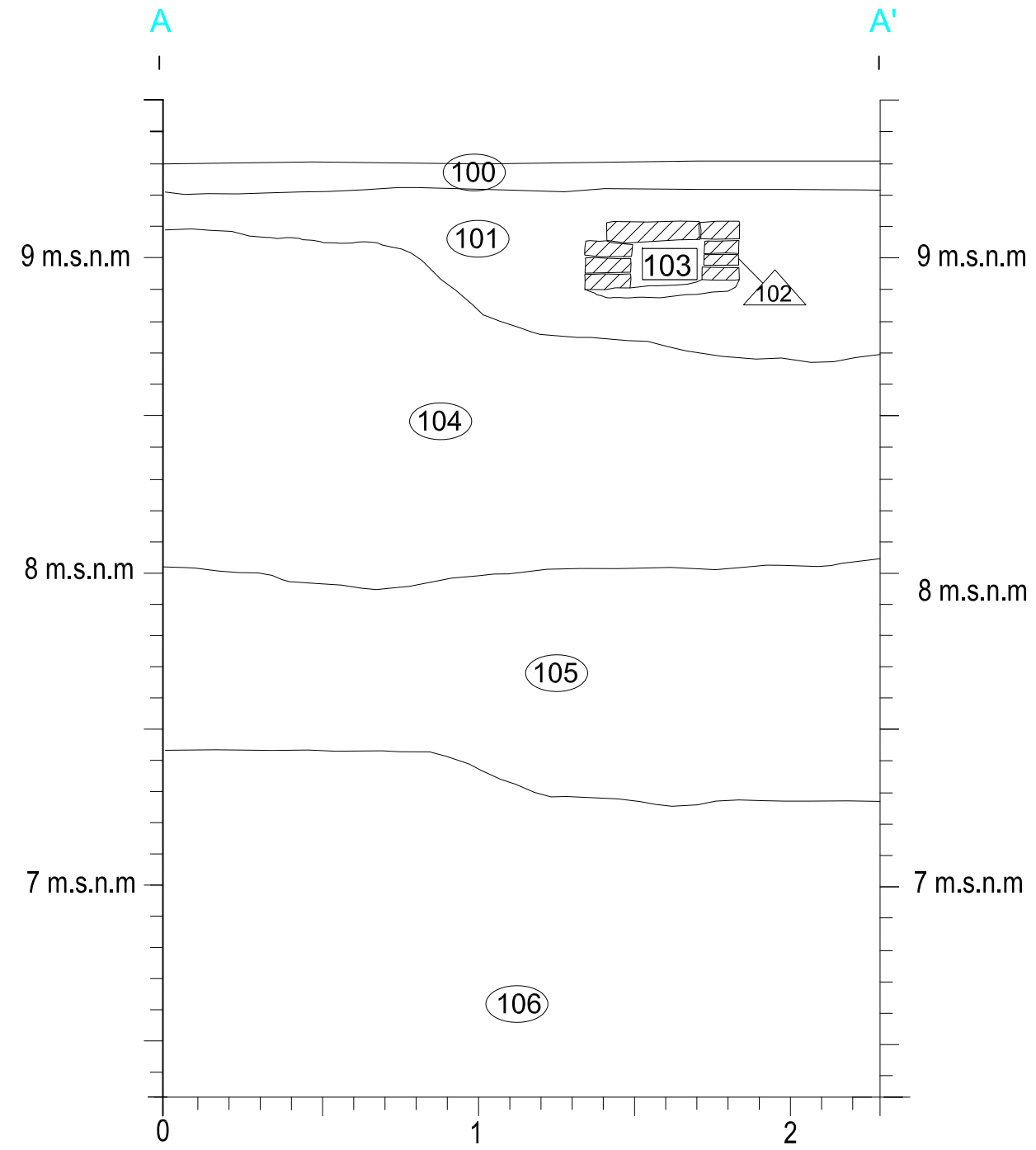

Mercat de la Boqueria-Sant Josep

Secció A-A'

 Maons

Secció B-B'

